

Stanowisko
Radnych Rady Powiatu Gostyńskiego
przyjęte na sesji Rady Powiatu
w dniu 28 sierpnia 2003 roku

w sprawie: trudnej sytuacji finansowej pomocy społecznej w powiecie gostyńskim.

Biorąc pod uwagę najniższą od pięciu lat dotację dla powiatu gostyńskiego na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz fakt, że koszty pełnej realizacji zadań pomocy społecznej spoczywających na powiecie gostyńskim znacznie przewyższają środki w dyspozycji samorządu powiatu, jakie mogą być przeznaczone na ten cel, wyrażamy zaniepokojenie dramatyczną sytuacją, w jakiej znalazły się placówki i odbiorcy pomocy społecznej z terenu powiatu gostyńskiego.

Wielość zadań z zakresu pomocy społecznej nałożonych na powiat, połączona z brakami kadrowymi i finansowymi (spowodowanymi obciążaniem powiatu zadaniami, bez przekazywania środków na ich realizację) powoduje, że nie są wykonywane niektóre z zadań powiatowych, a realizacja pozostałych jest zagrożona, co pokazuje poniższe zestawienie.

I.

Rozdział	Wysokość dotacji w 2002 r. (w zł)	Wysokość dotacji w 2003 r. (w zł)	Porównanie wysokości dotacji na 2003 r. do 2002 r. (%)	Środki finansowe niezbędne do utrzymania i prowadzenia zadania w 2003 r. (w zł)	Wysokość brakujących środków w dotacji na 2003 r. (w zł) po uwzględnieniu dochodów z odpłatności mieszkańców
85302 (Domy pomocy społecznej)	5 240 100	5 234 700	99,89	7 487 458 w tym: - 7 007 458 na bieżące prowadzenie 4 domów pomocy społecznej - 480 000 na inwestycje i działania dostosowawcze do standardu zgodnie z programami naprawczymi	680 867 w tym: - 430 867 na bieżące prowadzenie 4 domów pomocy społecznej - 250 000 na inwestycje i działania dostosowawcze do standardu zgodnie z programami naprawczymi

Wielkość dotacji na 2003 r. dla powiatu gostyńskiego w rozdziale 85302 jest niższa (po uwzględnieniu planowanych dochodów z tytułu odpłatności mieszkańców) o 680 867 zł od rzeczywistych potrzeb.

W związku z powyższym **niemożliwa jest** pełna realizacja zadań związanych z prowadzeniem usług w określonym standardzie w 4 domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu gostyńskiego;
w szczególności:

- nie będą realizowane zalecenia pokontrolne Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego dla domów pomocy społecznej
- nie będą realizowane programy naprawcze domów pomocy społecznej, co spowoduje nieosiągnięcie przez te placówki wymaganych standardów do roku 2006 ze wszystkimi konsekwencjami tego stanu rzeczy.

Sytuacja domów pomocy społecznej, prowadzonych przez powiat gostyński, jest szczególnie trudna. Powiat gostyński nie dysponuje środkami na realizację kosztownego standardu we wszystkich czterech domach, funkcjonujących w zabytkowych obiektach, co powoduje konieczność dodatkowych nakładów na ich przystosowanie do obowiązujących standardów. Jednocześnie należy podkreślić, że ustawa z 29 listopada 1990 roku o pomocy społecznej (jednolity tekst Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 z późn. zmianami) nie reguluje przyszłości domów pomocy społecznej, które do roku 2006 nie osiągną standardu. Tym samym los mieszkańców tych **placówek jest też nieznany**.

II.

Rozdział	Wysokość dotacji w 2002 r. (w zł)	Wysokość dotacji w 2003 r. (w zł)	Porównanie wysokości dotacji na 2003 r. do 2002 r. (%)	Środki finansowe niezbędne do utrzymania i prowadzenia zadania w 2003 r. (w zł)	Wysokość brakujących środków w dotacji na 2003 r. (w zł)
85301 (Placówki opiekuńczo – wychowawcze)	737 313	827.826	102,02	1 199 264	371.438

Wielkość środków na 2003 r. dla powiatu gostyńskiego w rozdziale 85301 jest niższa o **371.438 zł** od rzeczywistych potrzeb, wynikających z następujących zadań realizowanych ze środków tego rozdziału:

- utrzymanie Domu Dziecka w Bodzewie
- utrzymanie Domu Usamodzielnień w Gostyniu
- świadczenia związane z usamodzielnianiem wychowanków Domu Dziecka w Bodzewie pochodzących z terenu powiatu gostyńskiego
- świadczenia związane z kontynuowaniem nauki przez usamodzielnianych wychowanków Domu Dziecka w Bodzewie pochodzących z terenu powiatu gostyńskiego
- utrzymanie 3 młodzieżowych świetlic środowiskowych

- świadczenia związane z usamodzielnianiem wychowanków pochodzących z terenu powiatu gostyńskiego, opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze znajdujące się poza terenem powiatu gostyńskiego
- świadczenia związane z kontynuowaniem nauki przez usamodzielnianych wychowanków pochodzących z terenu powiatu gostyńskiego, opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze znajdujące się poza terenem powiatu gostyńskiego.

W związku z powyższym zestawieniem środków zadania te nie będą mogły być w pełni wykonane, **w szczególności zagrożone są:**

- realizacja zaleceń pokontrolnych Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego dla Domu Dziecka w Bodzewie
- realizacja planu dochodzenia do standardu usług w Domu Dziecka w Bodzewie
- realizacja planu remontowo - modernizacyjnego budynku w Bodzewie i jego otoczenia
- udzielanie świadczeń związanych z usamodzielnianiem i kontynuowaniem nauki dla usamodzielnianych wychowanków pochodzących z terenu powiatu gostyńskiego, opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze znajdujące się poza terenem powiatu gostyńskiego.

III.

Rozdział	Wysokość budżetu w 2002 r. (w zł)	Wysokość budżetu w 2003 r. (w zł)	Porównanie wysokości środków na 2003 r. do 2002 r. (%)	Środki finansowe niezbędne do utrzymania i prowadzenia zadania w 2003 r. (w zł)	Wysokość brakujących środków w dotacji na 2003 r. (w zł)
85304 (Rodziny zastępcze)	553 280	511 600	92,46	712 079,80	200 479,80

Wielkość dotacji na 2003 r. w rozdziale 85304 jest niższa od rzeczywistych potrzeb o 200 479,80 zł.

W związku z tworzeniem nowych rodzin zastępczych oraz przewidywanymi niedoborem środków na realizację zadań związanych z rodzinną opieką zastępczą może dojść o realizowania nie w pełnej, zgodnej z przepisami prawnymi, wysokości świadczeń dla rodzin zastępczych. Szczególny niepokój budzi to w związku z koniecznością niewypłacania świadczeń związanych z usamodzielnianiem wychowanków rodzin zastępczych, ponieważ może to całkowicie zniweczyć pracę rodzin zastępczych i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, której celem jest prawidłowe i samodzielne wychowanie w społeczeństwie.

IV.

Rozdział	Wysokość budżetu w 2002 r. (w zł)	Wysokość budżetu w 2003 r. (w zł)	Porównanie wysokości środków na 2003 r. do 2002 r. (%)	Środki finansowe niezbędne do utrzymania i prowadzenia zadania w 2003 r. (w zł)	Wysokość brakujących środków w budżecie na 2003 r. (w zł)
85318 (Powiatowe centra pomocy rodzinie)	353 093	350.345	98,75	479 472	129.127

Wielkość dotacji na 2002 r. dla PCPR w Gostyniu jest niższa o 129.127 zł od rzeczywistych potrzeb. Efektem tego, zwłaszcza po uwzględnieniu obecnej sytuacji, w której samorząd powiatowy nie ma prawie wcale dochodów, a finansuje inne zadania np. ośrodek interwencji kryzysowej, może być znaczne ograniczenie prawidłowego funkcjonowania PCPR, w szczególności niezrealizowanie części zadań.

V.

Rozdział	Wysokość dotacji w 2002 r. (w zł)	Wysokość dotacji w 2003 r. (w zł)	Porównanie wysokości dotacji na 2003 r. do 2002 r. (%)	Środki finansowe niezbędne do utrzymania i prowadzenia zadania w 2003 r. (w zł)	Wysokość brakujących środków w dotacji na 2003 r. (w zł)
85321 (Zespoły ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności)	69 900	108.900	114,02	130 440	21.540

Planowana wielkość dotacji na 2003 r. dla Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Gostyniu jest niższa o 21.540 zł od rzeczywistych potrzeb.

Efektem tego będzie wstrzymanie orzekania od listopada/grudnia 2003 r., co rodzi następujące negatywne konsekwencje dla niepełnosprawnych mieszkańców powiatu gostyńskiego:

- osoby pobierające renty socjalne na podstawie orzeczeń okresowych wygasających w IV kwartale 2003 r. lub ubiegające się o takie świadczenie, stracą z powodu braku orzeczenia uprawnienia do renty – w większości przypadków jedynego swojego źródła dochodu – i co za tym idzie jako osoby nieubezpieczone nie będą mogły korzystać z bezpłatnych świadczeń służby zdrowia

- osoby niepełnosprawne zatrudnione w zakładach pracy chronionej lub na stanowiskach chronionych na podstawie orzeczeń okresowych wygasających w IV kwartale br. stracą z powodu braku orzeczenia zatrudnienie, a osoby niepełnosprawne, starające się o zatrudnienie, nie uzyskując orzeczenia, nie będą miały możliwości zatrudnienia na specjalnych warunkach
- osoby pobierające zasiłki pielęgnacyjne na podstawie orzeczeń okresowych wygasających w IV kwartale 2003 r. lub ubiegające się o takie świadczenie, stracą z powodu braku orzeczenia uprawnienia do zasiłku osoby, u których niepełnosprawność pojawiła się w ostatnim czasie tracą w przyszłym roku prawo do skorzystania z ulg i uprawnień (dofinansowania, odliczenia podatkowe)
- nieorzeczenie będzie naruszeniem ustawowego terminu 1 miesiąca na wydanie orzeczenia.

VI.

Rozdział	Wysokość dotacji w 2002 r. (w zł)	Wysokość dotacji w 2003 r. (w zł)	Środki finansowe niezbędne do prowadzenia zadania w 2003 r. (w zł)	Wysokość brakujących środków w dotacji na 2003 r. (w zł)
85326 (Ośrodki adopcyjno - opiekuńcze)	0	16.850	63 000	46.150

Niewielkie środki dla powiatu gostyńskiego na realizację zadań wykonywanych przez ośrodek adopcyjno – opiekuńczy, a w przypadku jego braku w powiecie przez PCPR (art. 33 §, ust. 3 ustawy o pomocy społecznej) spowodują nierealizowanie w powiecie gostyńskim następujących zadań:

- pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość prowadzenia rodzinnej opieki zastępczej lub przysposobienia dziecka
- szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób prowadzących rodzinną opiekę zastępczą oraz rodziców naturalnych dzieci umieszczonych w rodzinnej opiece zastępczej i placówkach opiekuńczo – wychowawczych
- terapie rodzinne
- terapie indywidualne

VII.

Lp.	Nazwa zadania	Wysokość dotacji w 2002 r.	Wysokość dotacji w 2003 r.	Bilans potrzeb	Braki
1.	Bonifratski Ośrodek Interwencji Kryzysowej	60 000 zł	62 400 zł	112 400 zł	50 000 zł

Środki przeznaczone w budżecie powiatu na realizację zadania: prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej, nie zaspokajają w całości potrzeb związanych z pełną realizacją zadania. Spowoduje to:

- zmniejszenie zatrudnienia w BOIK i zarazem zakresu świadczonych przez placówkę usług,

- niezatrudnienie specjalistów: psychologa i prawnika, którzy są niezbędni w tego typu placówce

VIII.

Bilans
środków finansowych z Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych niezbędnych do
realizacji zadania rehabilitacja społeczna
w roku 2003

Lp.	Nazwa zadania	Wysokość dotacji w 2002 r.	Wysokość dotacji w 2003 r.	Bilans potrzeb	Braki
1.	działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej	422 280 zł	402 420 zł	470 000 zł	67 580 zł
2.	tworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej	0 zł	0 zł	480 000 zł	480 000 zł
3.	uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	94 000 zł	113 850 zł	207 200 zł	93 350 zł
4.	zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	90 166 zł	120 974 zł	230 000 zł	109 026 zł
5.	dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej	10 000 zł	10 000 zł	60 000 zł	50 000 zł
6.	dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	0 zł	115 908 zł	307 000 zł	191 092 zł
7.	dofinansowanie do rehabilitacji dzieci i młodzieży - osobom indywidualnym - osobom prawnym i jednostkom nie posiadającym osobowości prawnej	x	0 zł	150 000 zł	150 000 zł
OGÓŁEM		616 440 zł	763 152 zł	1 904 200 zł	1.141.048zł

Brak wystarczających środków na pomoc osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom stawia to środowisko w szczególnie trudnej sytuacji. Są to rodziny w znacznej części biedne i dotknięte innymi dysfunkcjami i jeżeli nie otrzymają pomocy z zewnątrz, to będzie

dochodziło do dramatów, o jakich ostatnio donosiła prasa (zabijanie dzieci niepełnosprawnych).

Radni Powiatu Gostyńskiego podkreślają, że obecny system pomocy społecznej oparty jest na trzystopniowej strukturze administracyjnej państwa.

Powstał system, w którym podstawowe potrzeby osób i rodzin zabezpieczane są przez gminy, na terenie, których te rodziny mieszkają. Zadania specjalistyczne powierzono powiatom. Na poziomie województwa znajduje się nadzór nad realizacją zadań pomocy społecznej. Natomiast **władze centralne**, ustawodawcza i wykonawcza – ustanawiają akty prawne kształtujące podstawy tego systemu oraz **nadal – mimo licznych zapowiedzi odchodzenia od tego modelu – faktycznie finansują za pośrednictwem wojewodów system usług specjalistycznych, realizowanych na poziomie powiatów.**

Idee samorządności i decentralizacji, polegające na uczynieniu samorządów powiatowych odpowiedzialnymi za pomoc specjalistyczną, nie zostały zrealizowane w zakresie odpowiedzialności finansowej.

Dla pełnej realizacji założeń reformy konieczne jest jeszcze pełne przejęcie **odpowiedzialności finansowej** za prowadzenie usług specjalistycznych z zakresu pomocy społecznej, **rozumianej także jako zapewnienie samorządom powiatowym dochodów pozwalających na realizację zadań ustawowych nałożonych na powiaty.** Tworzenie powiatowych systemów pomocy rodzinie na poziomie obowiązujących standardów wymaga nakładów finansowych (w pierwszym okresie nawet zwiększonych), by pokryć koszty przygotowania i tworzenia systemu, a także intensywnych szkoleń dla powiatowych kadr, które przejmują nowe zadania.

Do dziś nie zmieniono zasad finansowania systemu opieki. Finansowanie centralne ciągle powoduje rozdźwięk między ideami reformy, czyli wprowadzeniem odpowiedzialności samorządów za prowadzone przez siebie placówki i realizowany w nich poziom usług, a możliwościami ich realizacji.

W obecnej sytuacji finansowej samorządów powiatowych nie stać na dokładanie do dotacji dodatkowych środków, m.in. w związku z ciągle pojawiającymi się zadaniami, którymi obarcza się powiaty – bez zapewnienia środków na ich realizację.

Coroczne, trwające od kilku lat, ograniczanie środków na pomoc społeczną spowodowało zmniejszenie budżetów placówek, co udaremnia starania o poprawę jakości usług, utrudnia realizację programów dochodzenia do zakładanych standardów, opóźnia

realizację postulatów reformy, a niekiedy wręcz powoduje regres i dekapitalizację od lat niedofinansowanych obiektów.

W związku z powyższym realizacja powiatowych zadań pomocy społecznej będzie w pełni możliwa po zapewnieniu przez Wojewodę Wielkopolskiego dotacji w wysokości, umożliwiającej przede wszystkim bieżące utrzymanie placówek pomocy społecznej oraz świadczonych przez nie usług na dotychczasowym poziomie, a ponadto wystarczy jeszcze na realizację nowych zadań z zakresu pomocy społecznej, nakładanych na powiaty.

Za radnych Rady Powiatu Gostyńskiego

Piotr Curyk
Przewodniczący Rady Powiatu